



# LUND UNIVERSITY

## Dendrokronologisk analys av prover från Hamngatan SU A & SU B, Halmstad

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2016

*Document Version:*  
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

*Citation for published version (APA):*  
Hansson, A., & Linderson, H. (2016). *Dendrokronologisk analys av prover från Hamngatan SU A & SU B, Halmstad*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2016:20). Lund University.

*Total number of authors:*  
2

### General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:  
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

### Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117  
221 00 Lund  
+46 46-222 00 00



LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY  
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN  
HANS LINDERSON



01 Juni 2016

**Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2016:20**  
**Anton Hansson & Hans Linderson**  
**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV PROVER FRÅN HAMNGATAN SU**  
**A & SU B, HALMSTAD**

**Uppdragsgivare:** Fredrik Larsson, Bastionsgatan 3, 302 43 Halmstad org.nr : 849200-1014  
Fredrik Larsson fredrik.larsson@kulturmiljohalland.se 070-348 09 96;  
[per.wranning@kulturmiljohalland.se](mailto:per.wranning@kulturmiljohalland.se) 070-348 09 66

**Område:** Halmstad **Prov nr:** 80640-80648 **Antal Prov:** 9

**Dendrokronologiskt objekt:** Bryggkonstruktion (80640-47), Bastion (80648)

**Resultat:**

Dendro nr:	Prov Nr :	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer Resultat som inte fullt når de kriterier vi ställer på en säker datering
80640	4727	Ek	25	Sp=9, W	1456	<b>V1456/57</b>	
80641	4938	Ek	58	Sp=12, W	1456	<b>V1456/57</b>	
80642	4977	Ek	71	Sp=18, Nära W	1455	<b>1458±2</b>	
80643	4570	Ek	29	Sp=~10, ej W	Ej Datering		
80644	4687	Ek	52	Sp=4, Ej W	(1583)		(1597±7)
80645	4591	Bok	62	W	Ej Datering		
80646	4699	Ek	84	Sp=17, ej W	1457	<b>1462±4</b>	
80647	4946	Ek	142	Sp=21, Nära W	1513	<b>1515±2</b>	
80648	590	Bok	193	Ej W	(1640)		(E 1640)

Resultatuppgifter inom parentes är inte helt säkra uppgifter

**Kommentarer till ovanstående resultattabell**

Två prov dateras så att avverkningen har skett **vinterhalvåret 1456/57** ytterligare ett prov kan vara avverkat samma säsong. En stolpe, prov 80646, kan tidigast vara avverkat säsongen efter. Virkets proveniens är **Halland**. Bästa småkronologi som daterar det undersökta virket, vilket domineras av prov 80647, är skapad från ett material funnet på Rådhuspladsen i Köpenhamn. Detta tyder på att det undersökta virket från de vitt skilda fyndorterna har vuxit i ungefär samma område. Prov 80648 utgör ett fynd från Bastionen och är av **bok**, ett äldre träd på minst 200 år. Dateringsresultatet är inte helt säkert, dessutom saknas de yttersta/ yngsta årsringarna så att endast en "efterdatering" (*terminus post quem*) kan anges. Om man utgår ifrån dateringsförslaget är riktigt så är min bedömning att virket är avverkat högst något tiotal år efter 1640.

## Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används  $17 \pm 7$  år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på  $\pm 20$  år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger har trädets proveniens och inte helt säkra dateringsresultat noterats.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

---

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891